

MEMÒRIA DEL CONTROL ARQUEOLÒGIC AL
CARRER DE L'AMOR, 1-5 / CARRER DEL CAPCIR, 1-
27 / PASSATGE DE FELIU, 1-21. DISTRICTE
D'HORTA-GUINARDÓ, BARCELONA

Novembre-desembre 2021

EXPEDIENT: 015/21

PROMOTOR: BIMSA

BAULA Recerca Arqueològica SL

Tel. 686871938

CIF. B55265391

<http://www.baulaarqueologia.com/>

Cristian Schleicher Puiggròs

Barcelona, 22/11/2022

FITXA TÈCNICA

Nom del jaciment: MEMÒRIA DEL CONTROL ARQUEOLÒGIC ALS CARRERS AMOR 1-5 / CAPCIR 1-27 /
PASSATGE DE FELIU 1-21. DISTRICTE D'HORTA-GUINARDÓ,
BARCELONA N° de referència de la resolució: Expedient 015/21

Sigla d'inventari: Sense Material

Municipi: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Coordenades UTM : UTM ETRS89: X 429057.0 / Y 4586554.1 (punt central); X 429061.6 / Y
4586553.2 (Carrer de l'Amor); X 429056.4 / Y 4586532.9
(Carrer del Capcir); X 429111.5 / Y 4586619.1 (Passatge de Feliu)

m.s.n.m: entre

Superfície avaluada:

Tipus d'intervenció : Preventiva

Tipus d'activitat : Control

Cronologia: negatiu

Dates d'execució: Novembre-desembre 2021

Promotor: BIMSA

Lloc de dipòsit temporal: sense material

Empresa: Baula Recerca Arqueològica S.L.

Directors/es: Cristian Schleicher Puiggròs

Redactors/es de la memòria: Cristian Schleicher Puiggròs

N. expedient CLT_2021_Exp_Arq002Prev_2493 (R/N 470 K121 NB 2021/1-35823

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ	5
2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA	6
3. ANTECEDENTS HISTÒRICS	11
4. EMPLAÇAMENT DE L'OBRA.....	13
5. OBJECTIUS	15
6. METODOLOGIA DELS TREBALLS REALITZATS	15
7. CONCLUSIONS	52
8. BIBLIOGRAFIA	53
9. ANEXOS.....	54

Anexos

Plànols

1. INTRODUCCIÓ

Entre els dies 8 de novembre i 3 de desembre del 2021 es van dur a terme tasques de control arqueològic al barri de la Clota (carrer d'Alarcón, 1-59 / carrer de Bragança, 1-25 / carrer de l'Amor, 1-5 / carrer del Capcir, 1-27 / passatge de Feliu, 1-21), districte d'Horta-Guinardó, com a conseqüència de les obres de reurbanització del barri. L'alt valor històric i arqueològic d'aquest indret, i tenint en compte, per exemple, troballes recents com la bassa o safareig apareguda l'any 2019 al número 13 del Carrer Bragança i probablement relacionada amb la masia de Ca l'Oriol, o l'existència documentada de refugis antiaeris de la Guerra Civil (refugi núm. 08341 Carrer de la Puríssima, 23 i refugi núm. 03732 Passatge Feliu, segons consten a l'Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Barcelona) justifiquen, creiem, aquestes tasques de control arqueològic.

El codi d'intervenció arqueològica donat pel Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de Barcelona és el 015/21.

2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA

Entorn geogràfic

Les tasques de control arqueològic s'han dut a terme al barri d'Horta, dins del Pla de Barcelona, una de les unitats morfològiques que configuren el territori, anomenat Barcelonès, que s'estén des de la costa mediterrània a la Serralada Litoral, concretament entre el tram de la serra de Collserola i els estrets de Martorell i de Montcada, per on els rius Llobregat i Besòs respectivament van a desembocar a la mar amb la formació des seus deltes. D'aquesta manera el territori presenta dos elements morfològics clars: la serra de Collserola i la plana.

La Serra de Collserola, *horst* compost per materials granítics i esquistosos, està limitat al nord pel Vallès (sector central de la Depressió Prelitoral), a llevant pel Turó de Roquetes (Besòs), al sud pel Turó de Valldaura i a l'oest pel Llobregat. Presenta unes altituds molt moderades, entre els 300 i 500 metres, destacant el Tibidabo que arriba als 512 m. Al nord, aquesta carena comença sobre el riu Besòs amb el turó d'en Manyoses (210 m) i al sud-oest destaca el puig de Sant Pere Màrtir com a darrera elevació (399 m). La carena presenta diversos passos de muntanya que possiblement han servit de vies de comunicació al llarg de la història. És el cas de Collserola, entre el Tibidabo i el turó de Santa Maria; el Portell de Valldaura a la capçalera d'aquesta vall; el Forat del Vent i el coll de la Ventosa prop del turó Blau; i el coll de Vallvidrera a la capçalera de la riera Blanca

El Pla de Barcelona es troba obert al mar i limitat per la Serralada Litoral i al sud per la falla que segueix arran de mar des del Garraf i el turó de Montjuïc (que és el punt més elevat, 173 m) fins al Turó de Montgat, més enllà del Besòs. Aquesta falla és visible a través de l'esglaó d'uns vint metres, que sembla separar l'eixample de la ciutat vella, i que es documenta en la morfologia urbana: baixada de Jonqueres, Via Laietana, carrers de les Moles, d'Astruc, de Jovellanos. A partir d'aquest esglaó s'ha dividit la plana en dos sectors:

- Plana alta: que va des de la serralada fins aquest esglaó, la qual es caracteritza per una cota de 20 m snm i amb un pendent del 4% i que està format pel sòcol paleozoic damunt del qual l'acció de les distintes rieres ha aportat materials detrítics diversos
- Plana baixa: aquesta s'estén des de l'esglaó fins a la costa i presenta un escassíssim pendent (0,35%). La seva formació és de caràcter al·luvial, materials aportats per les rieres, les corrents marines i, sobre tot, l'acció dels rius Besòs i Llobregat, amb la formació de les seves planes

deltaiques. En aquesta zona es formarien els estanys i aiguamolls tan típics de la costa mediterrània, que a mida que la línia de costa avancés, anirien desapareixent. L'acció antròpica també hauria contribuït amb la dessecació d'aquests elements. Alguns d'aquests estanys han estat documentats en èpoques més recents dins de la història, com són els casos de la Llavina a la zona de Sant Martí, el de Banyols pel passeig de Sant Joan-Lluís Companys, l'estany del Port, o el del Cagalell que es situa per la zona de Sant Pau del Camp.

Dins d'aquesta plana es distingeixen petits turons arran de mar que tenen el seu origen en els plegaments de dipòsits marins del Miocè i el Pliocè. És el cas de la muntanya de Montjuic, del turó dels Ollers, pel sector dels carrers d'Escudellers i Nou de Sant Francesc, de les Falzies on es localitza l'antiga Llotja, i com no el Tàber on s'assentava la ciutat romana. El constant avanç de la línia de costa, degut a l'aportació dels arrossegaments del Besòs i al corrent marí tangencial a la costa que aporta terres del Maresme, ha contribuït al rebliment d'estanys i aiguamolls i va anar encerclant aquests turons, que van passar a formar part de terra ferma.

Pel que fa a la xarxa hidrogràfica d'aquesta zona, podem assenyalar que respon a les típiques característiques d'una xarxa mediterrània. Per un costat tenim els dos rius que delimiten el Pla: el Besòs i el Llobregat. Aquests són rius de caràcter extralocal, ja que un neix a la zona del pre-Pirineu (el Llobregat) i l'altre a la serralada Prelitoral, però tots dos desemboquen a la costa barcelonina després de travessar les Serralades Litorals. La seva principal característica és que el seu règim fluvial és irregular amb fortes avingudes, depenent en gran mesura de les condicions climàtiques. Aquest tret és també el que defineix l'altre element de la xarxa hidrogràfica: les rieres. Aquestes són de caràcter torrencial i neixen al costat marítim de la Serralada Litoral i davallen pel pla lleugerament inclinat. Els seus cursos erosionen el substrat geològic del pla formant torrenteres i contribuint a la creació d'un paisatge ple d'ondulacions i valls. Amb les seves crescudes aquests torrents arrosseguen tot tipus de materials detrítics. En funció de la seva orientació s'han dividit en tres sectors:

- sector central: el qual recollia les aigües del vessant del Tibidabo i conformaven la riera de Vallcarca i la riera de Sant Joan que baixaven per la zona de Gràcia i per l'actual passeig de Sant Joan; la riera de Sant Gervasi i Sant Miquel que baixava per l'actual Passeig de Gràcia entrava a ciutat pel Portal de

l'Àngel, plaça del Pi i desembocava al mar pel carrer dels Còdols i posteriorment sembla ser que es va desviar per fora de la tercera muralla i aniria a desembocar al Cagalell per evitar les riudes; per Vallvidrera baixarien els torrents que més endavant configurarien la riera de Magòria o de Mogoria, que desembocava al Cagalell i que sembla que el seu curs coincidiria amb l'actual traçat que dibuixa el Paral·lel; en aquesta zona també hi trobem la riera de Valldonzella que neix a la zona de Sarrià; cap a l'est trobem els torrents de la Guineu, el del Pecat, el d'en Mariner i el Bogatell que desembocarien directament a la mar.

- sector sud-oest: són els torrents que porten les aigües cap la zona sud-oest de Montjuïc del qual destaquen dos torrents: Torrent Gornal, que neix a la zona de Sant Pere Màrtir i desemboca a la mar ja dins de l'Hospitalet de Llobregat; i la riera Blanca que neix de la unió de diversos torrents i rieres procedents del Mont d'Òssa, fa de límit entre aquest municipi i Barcelona.
- sector nord: la componen els torrents que desemboquen al Besòs i que han contribuït en la creació del delta d'aquests riu; i la riera d'Horta que comparteix desembocadura amb el Besòs.

Totes aquestes rieres han estat durant la història del poblament de Barcelona objecte d'adequacions, desviaments, canalitzacions, etc. per tal de fer viable l'espai urbà, com és el cas de l'àrea d'intervenció del projecte que ens ocupa. Situada al districte de Ciutat Vella de la ciutat de Barcelona (Barcelonès), concretament al barri de La Ribera. S'ha caracteritzat, des de l'antiguitat, per ser un espai creuat per diverses rieres, com la de Merdançà o de Sant Joan. Així doncs, juntament amb la poca altitud, es tractava bàsicament d'una zona d'aiguamolls, poc apta per l'hàbitat o l'activitat agrícola

Pel que fa al terme municipal de Barcelona, aquest arriba a una extensió de 1.754.900 ha i s'estén a la costa mediterrània en una plana de 5 km d'amplada limitada al nord-oest per la Serra de Collserola, entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs. La seva funció de capital sempre ha estat afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció nord-sud la Catalunya Central (el Llobregat i l'eix Besòs – Congost – Ter).

En aquesta plana completament urbanitzada destaquen varies zones clarament diferenciades. El nucli antic que correspon a la primitiva ciutat romana damunt del Mont Tàber (15 m) proper al mar. Després, el nucli de Montjuïc al sud, que s'aixeca suaument al pla i que cau brusquement sobre el mar fent-se

inexpugnable el seu accés des de aquesta posició. A la vegada, tenim els ravals més pròxims que s'originaren entorn aquests nuclis. Per últim, hi ha tota una sèrie de nuclis poblacionals que emergits fora muralles acabaran essent absorbits per la ciutat en una de les seves dues importants crescudes (les muralles del s. XIII o l'expansió del s. XIX amb la creació de l'Eixample).

Característiques geològiques

L'estructura geològica del Pla de Barcelona presenta per un costat els materials paleozoics que defineixen la serra de Collserola. Aquesta està formada per pissarres que s'assenten damunt d'un basament granític que aflora en algunes zones d'Horta i del Guinardó i que domina a la serra de Marina, on el trobem alterat pel clima mediterrani i se'l coneix com a *sauló*. Al costat del Vallès, cap a Montcada i Olorda, la serralada presenta formacions de calcàries devòniques que són objecte d'explotació per empreses cimenteres.

Per altre, els materials del Secundari venen definits per les calisses dolmòtiques, gresos i argiles vermelles que trobem als turons de la zona nord-est del Pla. En el Terciari, predominen les formacions miocèniques i pliocèniques que es van sedimentar amb la transgressió marina del terciari superior, es tracta de la intercalació de margues blaves i gresos vermell-gris. Un clar exemple d'aquests és el Montjuic i el turó de Montgat. A la part baixa del Pla trobem una sèrie d'elevacions orientades NE-SO produïdes a partir del plegament de les formacions pliomicocèniques a conseqüència de la falla que va afectar a la costa (*Mons Taber*, Puig de les Fàlzies...). Damunt d'aquest substrat s'assenta el material quaternari i del que l'autor Solé va diferenciar-ne dues unitats :

- la plataforma superior que s'inicia des del peu de la Serralada del Tibidabo i que baixa poc a poc fins a la mar. Considera que aquesta plataforma, molt afectada per l'acció dels torrents que han excavat incisions moltes vegades de més de desenes de metres, és on s'assenta pròpiament la ciutat, sobre tot el sector antic. El substrat està constituït per les argiles i sorres grogues pliocèniques, damunt de les quals trobem els esbaldregalls quaternaris, molt potents i de naturalesa variada, però que la major part responen a aportacions torrencials i formades per graves anguloses dins d'una matriu d'argiles vermelles que provenen de la zona del Tibidabo. Es tracta de còdols de quars, quarsita i pissarra

procedents del Paleozoic del Tibidabo, barrejats amb argiles vermelles, conegudes popularment amb el nom de "fetge de vaca".

- la plataforma baixa que va del graó o talús erosiu de 20/30 m de desnivell fins a la línia de costa. Està composta per la formació de les terrasses i deltes dels rius Llobregat i Besòs.

L'acció sedimentària de la plataforma presenta una sèrie de característiques que ha permès definir-la com un procés cíclic. Sembla que allà on l'efecte dels torrents no ha estat tan violent, es poden diferenciar tres nivells que es superposen quasi sempre en el mateix ordre i que és repeteixen cíclicament unes tres vegades. Per aquest motiu a aquesta superposició se la coneix com a "tricycle". Aquests nivells són de baix a dalt:

- Argiles vermelles de procedència col·luvial i que serien la conseqüència d'un sòl format en condicions de clima semblant al de les regions tropicals humides, és a dir, una fase humida i una altra de seca.
- Llims groguencs d'origen eòlic, *loess*, i que sembla que es formarien amb un clima sec i fred.
- Per últim, trobem el que s'anomena torturà, que és la formació de crostes calcàries, les quals s'haurien format en períodes de transició entre els dos climes anteriors, és a dir, més humit que durant el *loess* perquè hi hagués circulació de carbonat càlcic, però més càlid que el primer nivell, per tal de que s'evaporés l'aigua.

En aquest nivells anirien incidint els diferents torrents i rieres, encaixant-se i produint formacions al·luvials i col·luvials de llims i argiles poc consolidades, la qual cosa explicaria l'aparició esporàdica de llengües de còdols i graves que trenca aquest cicle.

3. ANTECEDENTS HISTÒRICS

El terme d'Horta es relaciona inicialment amb dos centres de poblament, un al voltant de la parròquia rural de Sant Genís dels Agudells (consagrada ja el 931) que es situa als vessants de la serra de Collserola, i la sufragània de Sant Joan d'Horta (esmentada des del 1095) i que amb el pas del temps va patir una major expansió demogràfica i urbana passant a ser el centre eclesiàstic i municipal en front de Sant Genís, amb una església consagrada el 12 de juny de 1260. La primera referència a Horta dataria de l'any 965, quan s'esmenta la vall d'Horta en una donació de terres a l'església de Sant Miquel de Barcelona. Entre les famílies que tingueren propietats importants al terme, relacionades amb la noblesa militar i l'Església, hi haurien referències a la família Horta des del 1034.

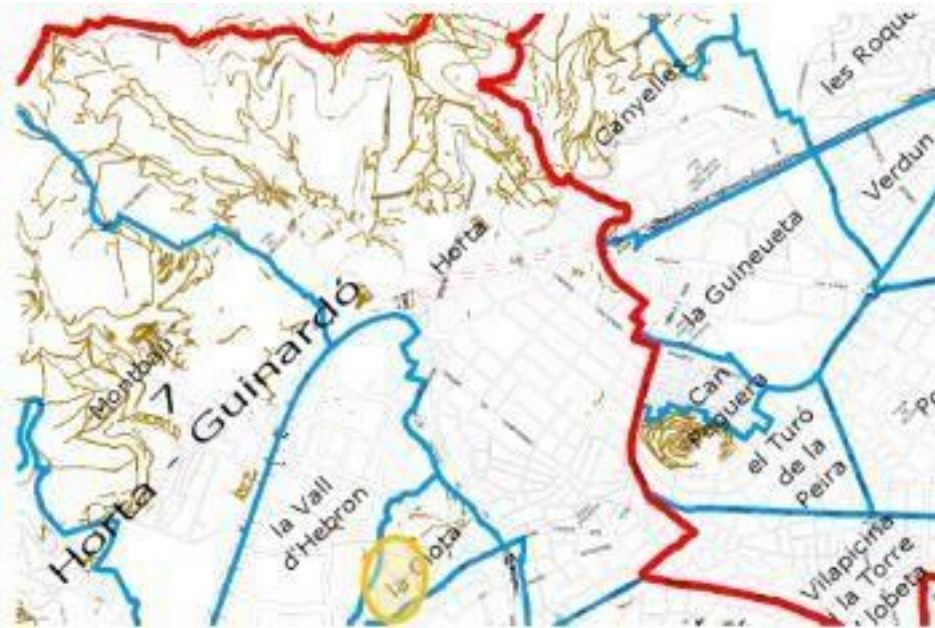
La importància d'Horta al segle XIV amb la presència de nobles i mercaders, creixeria al voltant del monestir de la Vall d'Hebron. Malgrat tot, el seu esplendor va arribar a finals del segle XVIII. Horta era un terme municipal caracteritzat per un ampli poblament dispers entre camps i vinyes, on al costat de palaus i fabricants, es localitzaven masies. La presència de gran quantitat de fonts i déus va contribuir al desenvolupament de l'activitat de nombroses bugaderies, així com, de la indústria de la pell i fàbriques de midó. L'arribada del tramvia al 1901, encara contribuirà en gran mesura al desenvolupament de la zona, sent annexionada a la Ciutat Comtal el 1904, amb un perímetre municipal que limitava amb els municipis, també independents, de Sant Gervasi de Cassoles (sud-oest), Gràcia (sud i sud-est), Sant Andreu de Palomar (est), ara agregats a Barcelona, i amb els de Cerdanyola i Sant Cugat del Vallès (nord). El nucli poblacional s'hauria creat a la segona meitat del segle XVIII i sobretot a partir del segle XIX, entorn a la plaça Eivissa, malgrat que hi ha nuclis poblacions de gran importància com Montbau, Sant Genís dels Agudells, Vall d'Hebron, La Clota, la Font del Gos, el Carmel i la Taxonera. La intervenció precisament es centra en el nucli de població de La Clota. Actualment es troba delimitada pels carrers de Lisboa (límit amb el barri del Carmel), l'avinguda de l'Estatut de Catalunya (límit amb el nucli antic d'Horta), l'avinguda del Cardenal Vidal i Barraquer i el carrer de Jorge Manrique (limiten amb el barri de la Vall d'Hebron). S'ubica en una fondalada coneguda com a Pla dels Ametllers, entre els turons de la Peira al nord-est, del Carmel, de la Creueta del Coll i de la Rovira al sud; i la serralada de Collserola a l'oest. El límit natural amb la muntanya era la riera d'Horta, i el torrent de Sant Genís, que travessava el nucli urbà per anar a parar a la riera.

L'abundor d'aigua tant superficial com subterrània va propiciar que fos un territori fèrtil amb conreu de productes d'horta, on cada casa tenia el seu pou i amb moltes basses i sèquies per regar els camps. En el segle XIII (1260) es té notícia que la zona ocupada actualment pel barri de la Clota eren les terres al voltant del mas de Can Tarrida (desapareguda amb l'obertura de l'Avinguda de l'Estatut). Però no serà l'única que s'instal·larà al Pla, també trobem les finques de la Granja vella (Martí-Codolar) i Ca l'Andalet, coneguda també anteriorment com Can Ventura, Mariner del Coll i Can Grasses o casa Don Joan. Aquest si bé inicialment era un mas més de la contrada conegut segons sembla sota el nom de Mas Castellar, al segle XVIII va passar a ser propietat d'en Joan Descatllar, donant-li la magnificència que se li coneix. Mes tard serà coneguda com a "Casa noble de Cruylles". En temps més propers, en el segle XVIII, les cròniques de Francisco de Zamora parla de l'existència de "trece Casillas o pequeñas masías" en mig de camps i vinyes. En moltes d'aquestes cases la principal activitat econòmica no era només l'agropecuària si no també la indústria casolana de les bugaderes, el mateix que les d'Horta, que es va destacar per ser una de les més rellevants des de mitjan segle XIX i fins ben entrat el XX. Es tracta de masos Ca la Bugadera Rica, Ca l'Escabellat, Cal Senyoritu, Cal Reig, Can Raurell, Can Curé, Can Peronet, Can Gasparó.

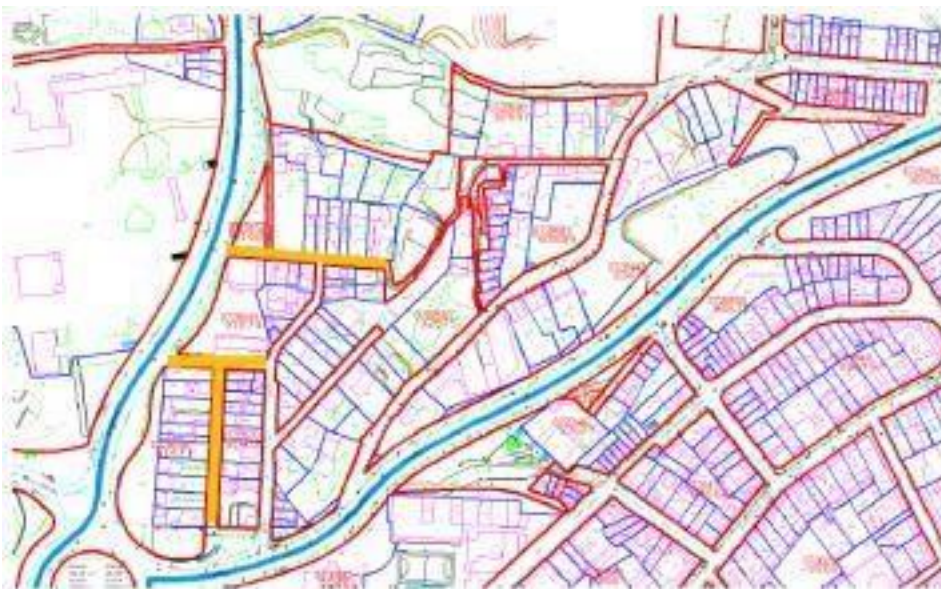
El creixement urbà de la Clota ha estat molt poc intens, per la qual cosa ha conservat la seva condició quasi rural a causa d'una circumstància heretada del planejament urbanístic a mitjan anys seixanta. Moltes de les seves cases són d'origen rural. A mitjans del segle passat augmentarà el nombre d'habitants i el barri creixerà amb cases auto construïdes, i la continuació de l'activitat d'alguns tallers i magatzems relacionats amb l'activitat constructiva.

4. EMPLAÇAMENT DE L'OBRA

La present intervenció s'ha dut a terme al subsòl de la via pública al carrer de l'Amor, 1-5, carrer del Capcir, 1-27, i passatge de Feliu, 1-21, districte d'Horta-Guinardó Barcelona. Coordenades UTM ETRS89 X 429057.0 / Y 4586554.1 (punt central)

Marcat en groc, la zona afectada pel projecte de la rasa (Font: PIA de la intervenció)

Detall de l'emplaçament de les rases (Font: PIA de la intervenció)

Catàleg del Patrimoni Arquitectònic

Ortofoto. Vista aèria (Font: PIA intervenció)

5. OBJECTIUS

La metodologia ha consistit en el control visual dels rebaixos duts a terme per les màquines als carrers Alarcón, de l'Amor i al Passatge Feliu per tal d'instal·lar els serveis dins del projecte de reurbanització del barri. La fondària d'aquests rebaixos estava determinada per les necessitats de l'obra. Només en el cas de la rasa feta al Carrer de l'Amor cruïlla amb Carrer de Capcir s'ha arribat al terreny natural. Tota la intervenció s'ha documentat a nivell fotogràfic.

6. METODOLOGIA DELS TREBALLS REALITZATS

El control de la rasa del carrer de l'Amor es va iniciar durant el mes de novembre de 2021 i es va realitzar, també, el seguiment de la obertura de pous i cales de comprovació de serveis i el seguiment de l'obertura de la pròpia rasa. En determinats punts es va fer també el seguiment de la retirada de l'asfalt modern.

La rasa es va obrir per part dels operaris de l'empresa constructora, amb una màquina excavadora amb pala llisa i amb un ample de 0.40 m. La cota màxima assolida ha estat la de -1.23 respecte a la cota de paviment actual. Les seves dimensions eren d'uns 20 metres de longitud aproximadament.

En quant a l'estratigrafia, aquesta consistia en asfalt modern i la seva preparació, una capa d'argiles vermelles compactades i, finalment el terreny natural.

Tan sols s'ha arribat a subsol en la cruïlla entre Carrer de l'Amor i Carrer Capcir. En la resta del traçat de la rasa no s'ha exhaurit l'estratigrafia.

Màquina efectuant un rebaix per a la instal·lació de serveis al Carrer de l'Amor

Detall de l'inici d'obertura dels sondejos

Terreny natural al carrer de l'Amor cruïlla amb Capcir. Observis la llicorella pròpia d'aquest indret.

En tots els casos el resultat del control arqueològic va resultar negatiu, no havent-se observat indicis d'activitat antròpica del passat en cap de les rasses realitzades pels operaris, excepte en el cas de la rassa efectuada al carrer de l'Amor, on, davant del nº1, va aparèixer una claveguera que, per la seva tècnica constructiva, podria adscriure's a algun moment del s. XIX. Donat que la claveguera va aparèixer coincidint amb la paret del rebaix que dona a la vorera situada al davant del nº1 del carrer de l'Amor, no es va veure afectada pels treballs del operaris i va romandre intacta.

Detall de la part superior de la claveguera contemporània, feta de maons i pedres. Segle XIX

Detall del lateral de la claveguera moderna. No va caldre desmuntar-la atès que es van poder passar els serveis pel lateral

Detall de la clavaguera moderna dins de la rasa. Tal i com s'aprecia a la imatge, la rasa està excavada en uns nivells absolutament estèrils d'argiles.

IMATGES DE LES OBRES AL CARRER FELIU

Excavacions davant del número 9-11

Excavacions davant del número 19-21

Excavacions final del carrer

Excavacions davant del número 16-14

Excavacions passatge Feliu creuament c. Puríssima

CARRER DE L'AMOR

Inici dels rebaixos al carrer Amor

Excavacions davant del número 10-14

CARRER PURÍSSIMA

CARRER CAPCIR

CARRER CAPCIR N.20

Rasa efectuada a al Passatge Feliu n.º 5 per a la instal·lació d'un embornal.

Carrer del Capcir cruïlla amb carrer de l'Amor. Rassa d'embornal.

Rasa al carrer Amor amb carrer de la Puríssima.

7. CONCLUSIONS

Les tasques de control arqueològic dutes a terme al barri de la Clota durant les obres de reurbanització dels carrers de l'Amor, Capcir i passatge Feliu, han resultat, com s'ha dit anteriorment, negatives en quant a la documentació d'activitat antròpica pretèrita, excepte la claveguera decimonònica esmentada. No han aparegut, per tant, estructures o restes de cap tipus relacionades amb l'esmentada masia de Ca l'Oriol ni cap indicati de l'existència dels refugis de la Guerra Civil que se sap existeixen en aquest indret.

8. BIBLIOGRAFIA

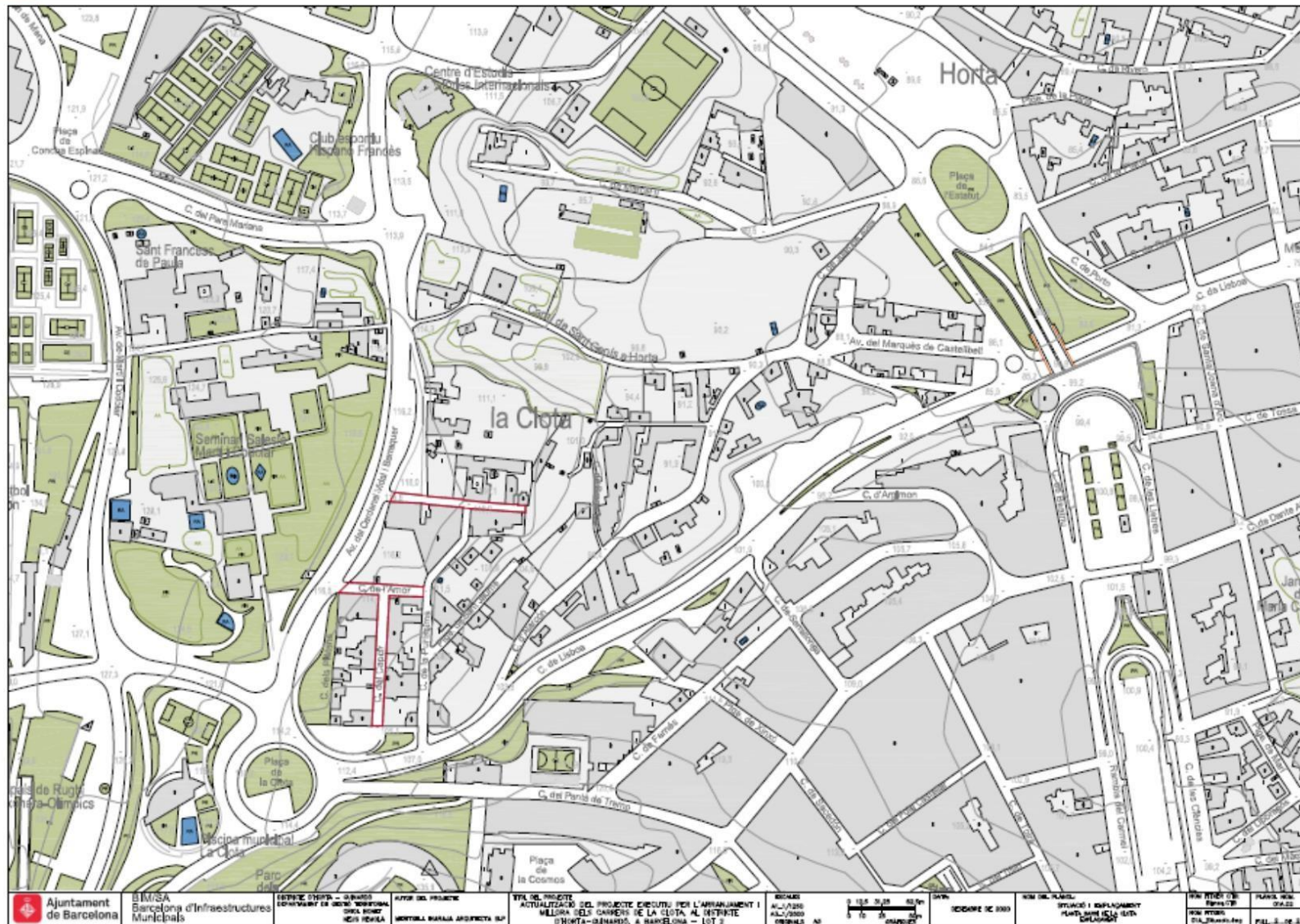
GONZÁLEZ , O (2015). Història de la Clota. Dels orígens d'un veïnat a la formació d'un barri de Barcelona. Edita Associació de Veïns de la Clota. Barcelona

PALET, J.M. (1994) Estudi territorial del Pla de Barcelona: Estructuració i evolució del territori entre l'època íbero-romana i l'alt medieval segles II-I a.C.- S.X-XI d.C. En *Estudis i Memòries d'Arqueologia de Barcelona*. Nº 1. Ed. Centre d'Arqueologia de la Ciutat, Institut de Cultura. Barcelona

9. ANEXOS

PLANIMETRIES

SERVEI D'ARQUEOLOGIA DE BARCELONA
Carrer d'en Rull, 4 08002 Barcelona
T. (+34) 932 566 897
www.bcn.cat/arqueologiabarcelona

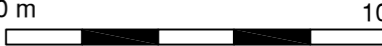

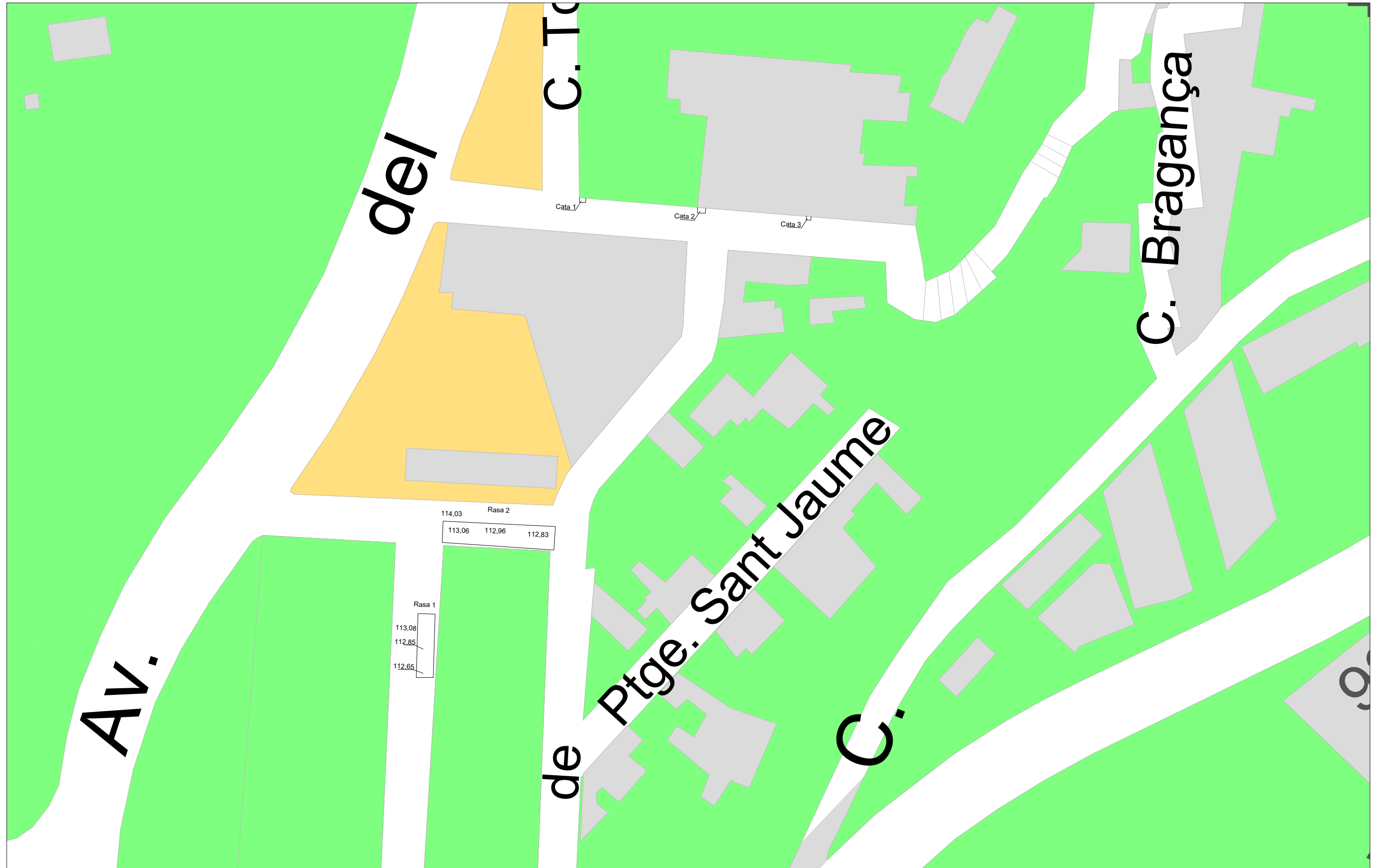

SERVEI D'ARQUEOLOGIA DE BARCELONA
 Carrer d'en Rull, 4 08002 Barcelona
 T. (+34) 932 566 897
 www.bcn.cat/arqueologiabarcelona

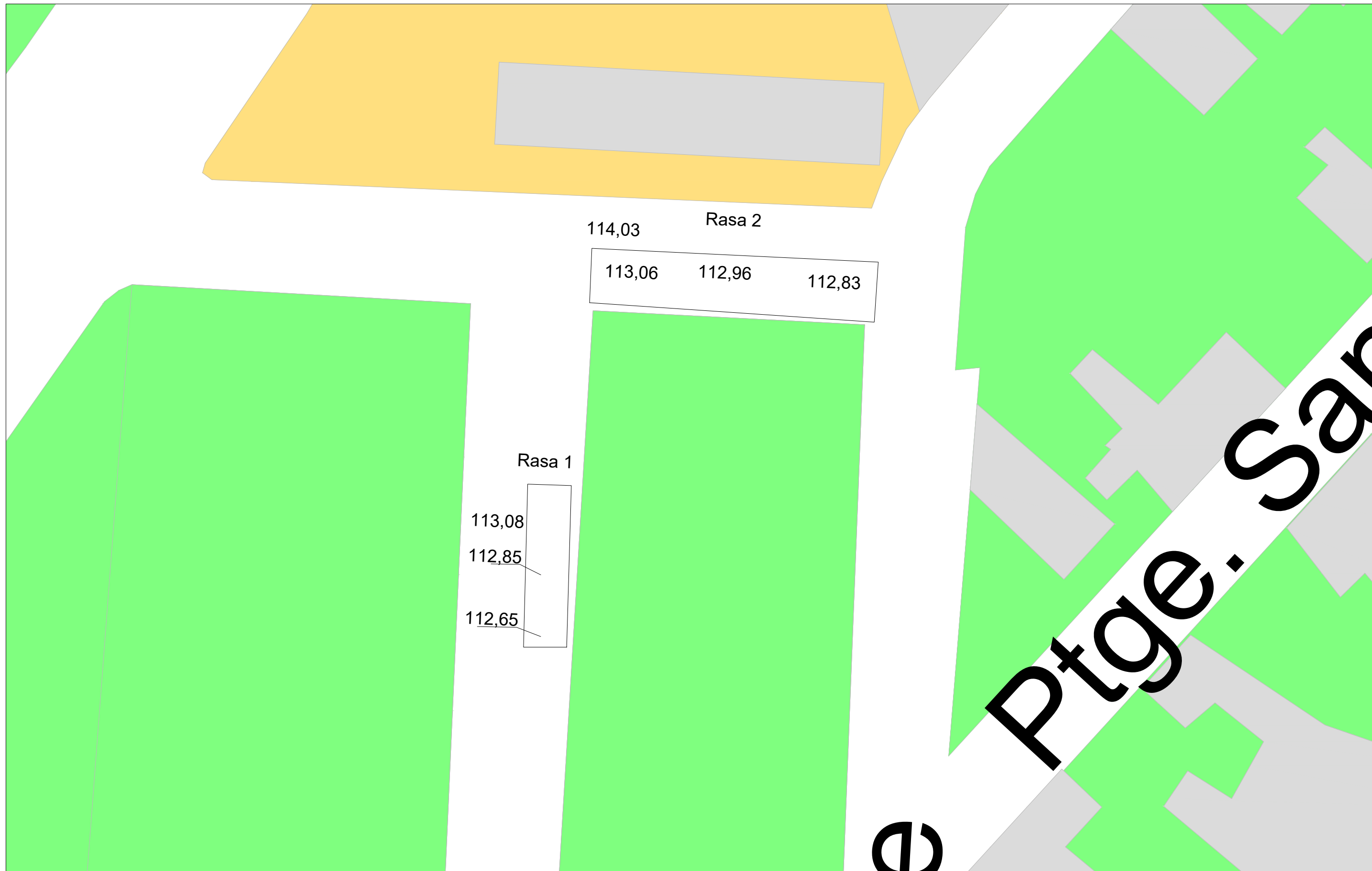

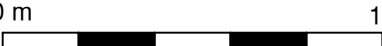

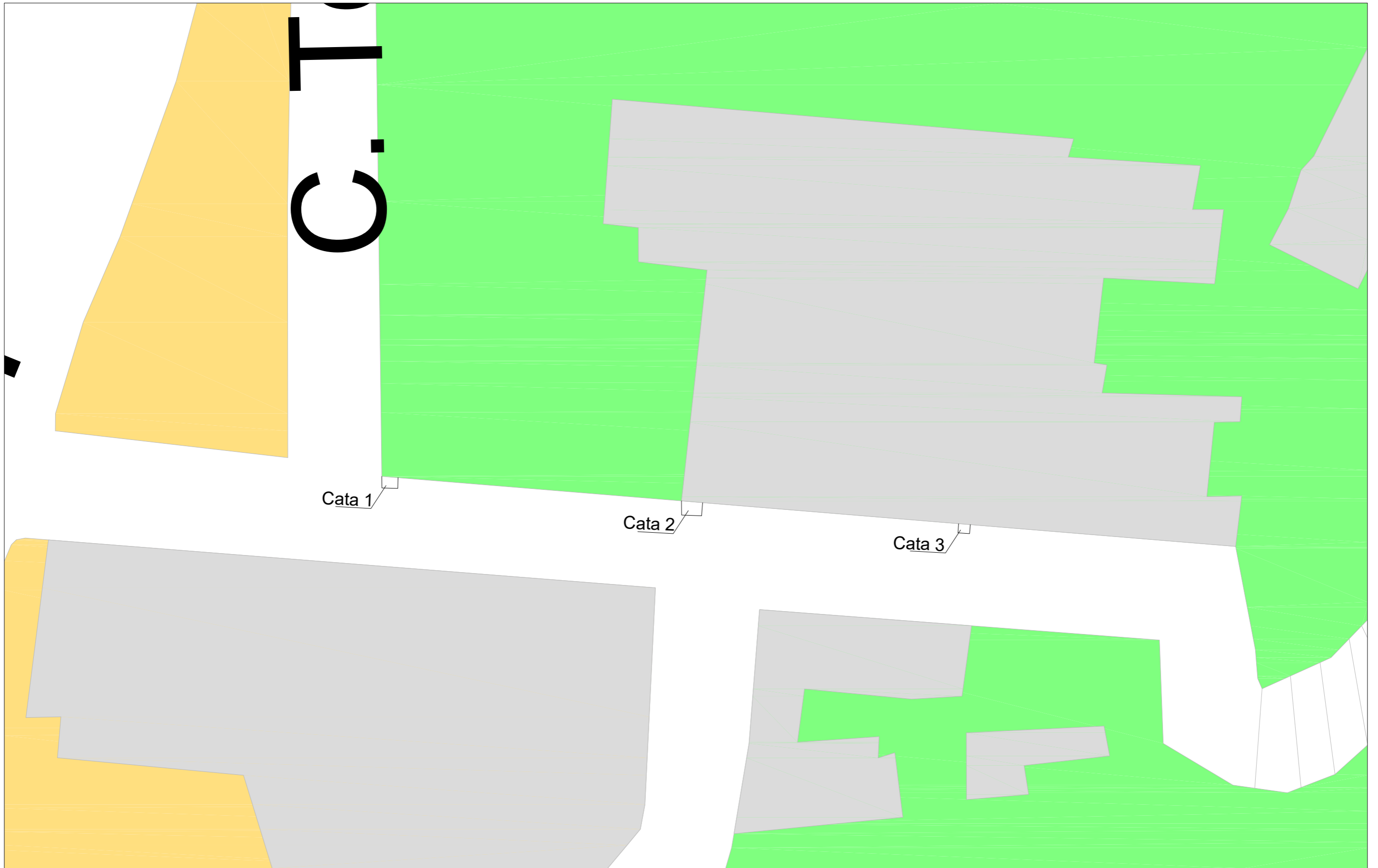
 BAULA RECERCA ARQUEOLÒGICA	PROMOTOR: BIMSA	EQUIP TÈCNIC: Cristian Schleicher	DATA: Novembre 2021	PLÀNOL: Mapa general de situació de l'intervenció.	SITUACIÓ: Barri de la Clota, Barcelona.	POBLACIÓ: Barcelona	FULL NÚM: 1	AUTOR: Cristian Schleicher	ESCALA: 1:200
--	--------------------	--------------------------------------	------------------------	---	--	------------------------	-----------------------	-------------------------------	--

	PROMOTOR: BIMSA	EQUIP TÈCNIC: Cristian Schleicher	DATA: Novembre 2021	PLÀNOL: Detall rasa 1 i rasa 2 al carrer del Capsir i al carrer del amor respectivament	SITUACIÓ: Barri de la Clota, Barcelona.	POBLACIÓ: Barcelona	FULL NÚM: 3	AUTOR: Cristian Schleicher	ESCALA: 1:50
---	--------------------	--------------------------------------	------------------------	--	--	------------------------	-----------------------	-------------------------------	---

	PROMOTOR: BIMSA	EQUIP TÈCNIC: Cristian Schleicher	DATA: Novembre 2021	PLÀNOL: Detall cales 1,2 i 3 al passatge Feliu 9-12	SITUACIÓ: Barri de la Clota, Barcelona.	POBLACIÓ: Barcelona	FULL NÚM: 4	AUTOR: Cristian Schleicher	ESCALA: 1:20
---	--------------------	--------------------------------------	------------------------	--	--	------------------------	-----------------------	-------------------------------	---

